

1/2020

Tiedote 21.4.2020

PAMin suhdannebarometri: Kaksi kolmasosaa matkailu- ja ravintola-alan työntekijöistä lomautettuna

Koronavirusepidemiasta ja sen pysäyttämiseksi asetetuista rajoituksista kärsivät odotetusti eniten matkailu- ja ravintola-alan työntekijät. Vastaajien arviot oman ja työnantajan taloustilanteen kehityksestä ovat suhdannebarometrin historian heikoimmat.

Palvelualojen ammattiliitto PAMin tuore suhdannebarometri kertoo vaikeasta tilanteesta matkailu- ja ravintola-alalla. Kaksi kolmasosaa (67,3 %) alalla työskentelevistä vastaajista kertoo tulleen lomautetuksi koronavirusepidemian johdosta. Lisäksi 5,8 prosenttia alan vastaajista on lomautettu osa-aikaisesti ja 8,0 prosenttia toteaa työtuntiansa määrän muuten vähentyneen.

”Valtava lomautusten osuus ei valitettavasti tule yllätyksenä, kun matkailijoita ei ole ja vain pieni osa ravintoloista pystyy mukautumaan take out- malliin. Työtehtävät muuttuvat, kun suuret työnantajat kuten osuuskaupat kykenevät järjestämään korvaavaa työtä ja osa alan työntekijöistä on siirtynyt tekemään kuljetuksia”, selittää PAMin ekonomisti **Olli Toivanen**.

Suhdannebarometrissa kysyttiin vastaajien oman tilanteen ohella työnantajayritysten koronavirus-epidemian vuoksi aloittamista toimista, jotka eivät välttämättä koske vastaajaa itseään. Matkailu- ja ravintola-alan vastaajista 87,3 prosenttia kertoo työnantajansa aloittaneen lomautukset ja 64,2 prosenttia toimipisteiden sulkemisen. Hieman reilu viidennes alan vastaajista kertoo myös lomien siirrosta (21,4 %) sekä muutoksista työtehtäviin (21,8 %).

Lomautuksia laajalti myös kiinteistöpalveluissa ja kaupan alalla

Kaupan alalla sekä kiinteistöpalveluissa on jouduttu yhtä lailla turvautumaan lomautuksiin. Suhdannebarometrin mukaan lomautukset on aloitettu kaupan alalla 36,6 prosentissa ja kiinteistöpalvelualalla 32,5 prosentissa vastaajien työnantajayrityksistä. Itse lomautettuna kertovat kuitenkin olevansa vain 10,7 prosenttia kaupan alan ja 7,9 prosenttia kiinteistöpalvelualan vastaajista.

Tilapäistä työvoimaa on vähennetty merkittävästi kaikilla suurilla toimialoilla. Kaupan alalla on nähty kuitenkin myös myynnin kasvua, sillä 19,2 prosenttia toimialan vastaajista kertoo lisätyövoiman rekrytoinnista.

”Ruoan kysyntä on siirtynyt nyt ravintoloista päivittäistavarakauppoihin, jotka rekrytoivat lisätyövoimaa. Erikoiskaupan kivijalkamyymälät ovat sen sijaan kokeneet kovan kolauksen, joten kriisin välittömät vaikutukset ovat olleet kaupan alalla kaksijakoisia”, Toivanen huomauttaa.

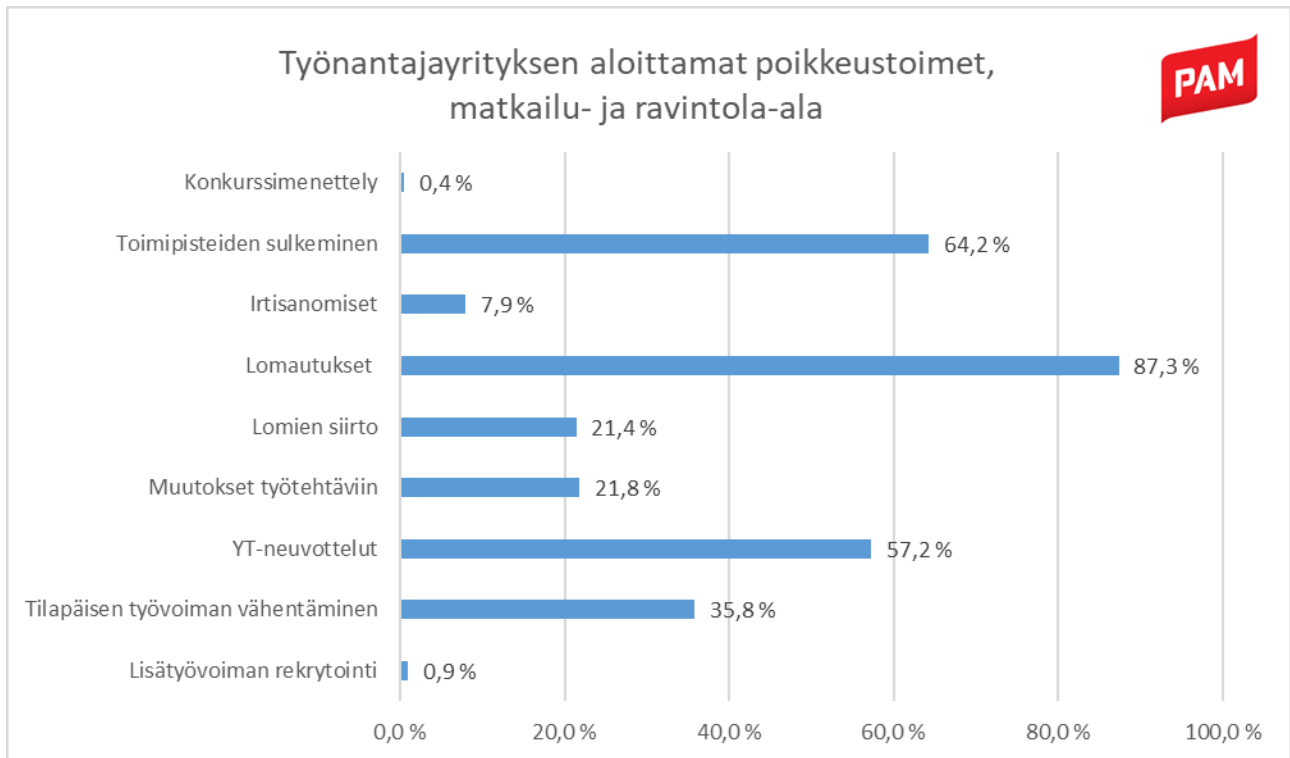
Palvelualojen äkkipysähdys ennennäkemätön

Sekä työnantajayritysten että vastaajien omaa taloustilannetta koskevien kysymysten kohdalla tilanne on yksiselitteisesti PAMin suhdannebarometrin yli viisivuotisen historian heikoin.

Kaikista vastaajista vain 6,9 prosenttia toteaa työnantajansa taloustilanteen olevan parempi kuin kolme kuukautta sitten ja 57,0 prosenttia arvioi sen heikentyneen. Muutos on dramaattisin matkailu- ja ravintola-alalla, jonka vastaajista 86,4 prosenttia arvioi nyt työnantajan talouden heikentyneen, kun vielä edellisessä kyselyssä vastaava osuus oli 13,0 prosenttia.

”Vastaavaa äkkipysähdystä ei palvelualoilla ole koskaan aikaisemmin nähty. Tavallisesti suhteellisen hyvin suhdannevaihtelua kestävät alat ovat nyt taluskriisin keskiössä”, Toivanen toteaa.

Vastaajat myös kokevat työttömyyden uhan kasvaneen palvelualoilla. Kaikista vastaajista 45,8 prosenttia kertoo sen lisääntyneen omalla kohdallaan, kun vielä edellisessä kyselyssä vastaava osuus oli 14,3 prosenttia. Lisäksi yli puolet (55,6 %) vastaajista toteaa huolien oman taloustilanteen suhteen lisääntyneen.

Lisätietoja: Olli Toivanen, ekonomisti, olli.toivanen@pam.fi, puh. 045 2043 445

Tiedot perustuvat PAMin tekemään kyselyyn, joka toteutettiin 1.–15.4.2020. Kyselyyn vastasi 997 PAMin jäsentä. PAM julkaisee suhdannebarometrin vuosineljänneksittäin.

2/2020

Tiedote 13.8.2020

PAMin suhdannebarometri: Matkailu- ja ravintola-alan ahdinko jatkuu, muut selvinneet odotettua helpommalla

Matkailu- ja ravintola-alan yritysten ja työntekijöiden tilanne jatkuu tuskaisena. Muilla PAMin suurista toimialoista eivät kevään pahimmat pelot myynnin laskusta ja työntekijöiden ahdingosta vaikuta kuitenkaan käyneen toteen.

Matkailu- ja ravintola-alan lomautukset ovat odotetusti jatkuneet kesälle, kertoo Palvelualojen ammattiliitto PAMin tuore suhdannebarometri. Alan vastaajista 26,3 prosenttia oli vastaushetkellä lomautettuna ja peräti 68,9 prosenttia kertoi olleensa lomautettuna koronavirusepidemian jossain vaiheessa.

”Lomautettuina olleiden osuus ei onneksi ole juuri kasvanut kevään kyselystä, mutta paluu normaaliin on matkailu- ja ravintola-alalla vielä kaukana edessä”, arvioi PAMin ekonomisti **Olli Toivanen**.

Lomautusten ohella vastauksissa näkyy alan työnantajayritysten heikko tilanne. Peräti 80,7 prosenttia arvioi työnantajansa myynnin vähentyneen vuoden takaiseen verrattuna.

”Kotimaan matkailun kasvu ei riittänyt paikkaamaan kesäkauden myyntiä kuin pienellä osalla matkailu- ja ravintola-alan yrityksistä. Ruoan kulutus on lisäksi siirtynyt merkittäväällä tavalla ravintoloista päivittäis-tavarakauppoihin”, Toivanen toteaa.

Kaupan ja kiinteistöpalveluiden työntekijöiden taloushuolet hellittäneet

Epidemian vaikutukset muihin PAMin suurista aloista ovat kuitenkin olleet lievempiä, ja suhdannebarometrin vastaukset kertovat jopa positiivisesta tuloskehityksestä. Esimerkiksi kaupan alalla 44,9 prosenttia vastaajista kertoi työnantajana toimivan yrityksen myynnin kasvaneen ja vain 28,7 prosenttia arvioi sen vähentyneen vuoden takaiseen verrattuna.

”Vaikuttaa siltä, että erityisesti kaupan alalla ja kiinteistöpalvelualalla epidemian vaikutus jäi työntekijöiden keväällä odottamaa pienemmäksi”, Toivanen arvioi.

Sekä kaupan alan että kiinteistöpalvelualan vastaajista poikkeuksellisen suuri osuus, yli 20 prosenttia kertoi kyselyssä, etteivät he koe lainkaan huolia omasta taloustilanteestaan.

”Vaikuttaa siltä, että taloushuolia koetaan ainakin osin suhteessa ympäröivään tilanteeseen. Ei voi sanoa, että näiden alojen työntekijöiden taloudellinen tilanne olisi parantunut koronaepidemian aikana”, Toivanen sanoo.

Työntekijöiden siirtäminen eri toimipisteisiin yleistä

Suhdannebarometrissa kysyttiin lomautusten ohella myös muista muutoksista vastaajien työsuhteissa epidemian aikana. Vastaajien työtunteja oli lisätty laajalti kaupan alalla, kiinteistöpalvelualalla sekä turvallisuusalalla. Lisäksi kaikilla suurilla toimialoilla yli 10 prosenttia vastanneista kertoi, että toimipiste, jossa he työskentelevät, on vaihtunut epidemian aikana.

”Useammassa toimipisteessä työskentelystä on tullut etenkin suurissa keskuksissa tyyppillistä, ja koronan aikana suuremmat työnantajat ovat pyrkineet pitämään toimipisteitä auki entistä pienemmällä henkilömäärällä. Tämä on johtanut työntekijöiden kuormituksen voimakkaaseen kasvuun”, Toivanen huomauttaa.

Tiedot perustuvat PAMin tekemään kyselyyn, joka toteutettiin 23.6.–2.8.2020. Kyselyyn vastasi 865 PAMin jäsentä. PAM julkaisee suhdannebarometrin vuosineljänneksittäin.

PAMin suhdannebarometri: Matkailu- ja ravintola-alan työntekijät odottavat karua talvikautta

Koronavirusepidemian odotetaan painavan matkailu- ja ravintola-alan myyntiä voimakkaasti myös tulevina kuukausina. Alan työntekijät kokevat Suomen hallituksen ja viranomaisten asettamat rajoitukset merkittävimpänä myyntiä rajoittavana tekijänä.

Yhdeksän kymmenestä matkailu- ja ravintola-alalla työskentelevästä vastaajasta arvelee Palvelualojen ammattiliitto PAMin suhdannebarometrissa, että koronavirusepidemia heikentää työnantajayrityksen myyntiä seuraavien kolmen kuukauden aikana. Peräti 63,9 prosenttia alan vastaajista arvioi epidemian heikentävän myyntiä voimakkaasti ja 27,7 prosenttia arvioi sen heikentävän myyntiä hieman.

”Matkailu- ja ravintola-alan talven näkymät ovat kaikilta osin heikot, kun epidemiatilanne ei osoita hellittämisen merkkejä”, toteaa PAMin ekonomisti Olli Toivanen.

”Lomautuksia ja irtisanomisia voidaan valitettavasti odottaa myös tulevina kuukausina, ellei tilannetta saada kääntymään. Lisäksi alalla työskentelee tavallisesti runsas joukko tarvittaessa töihin kutsuttavia, vuokratyövoimaa sekä kausityöntekijöitä, jotka jäävät tänä talvena vailla töitä.”

Myynnin laskun taustalla rajoitukset sekä kuluttajien heikentynyt taloustilanne

Suhdannebarometrissa tiedusteltiin myös pääasiallista syytä myynnin heikentymiseen koronaepidemian aikana. Matkailu- ja ravintola-alan vastaajista 61,2 prosenttia kertoi syynä olevan Suomen hallituksen ja viranomaisten asettamat rajoitukset.

”Ulkomaisten matkailijoiden maahantulolle sekä ravintoloiden aukioloajoille ja asiakasmäärälle asetetut rajoitukset osuvat matkailu- ja ravintola-alan toimintaan aivan poikkeuksellisella tavalla”, Toivanen huomauttaa.

”Ei siis ole ihme, että juuri nämä rajoitukset nähdään matkailu- ja ravintola-alalla merkittävimpänä tekijänä myynnin heikentymiseen. Konkurssilain muutosten ja kustannustukien avulla on toistaiseksi välttytty konkurssiaalloilta, mutta työttömyys uhkaa yhä kymmeniätuhansia ihmisiä.”

Hallituksen ja viranomaisten asettamat rajoitukset koettiin pääasiallisena tekijänä myynnin heikentymiseen myös turvallisuusalalla. Kiinteistöpalvelualla sekä kaupan alalla merkittävimpänä tekijänä koettiin puolestaan kuluttajien sekä muiden yritysten heikentynyt taloustilanne. Huomattava osuus vastaajista kaikilta tarkastelluilta toimialoilta kertoi lisäksi asiakkaiden huolista palvelun turvallisuuden suhteen.

Kaupan alan työntekijöiden usko tulevaan horjuu työnantajien tuloksista huolimatta

Vastaajien työnantajina toimivien yritysten taloustilanteen kehitys on vakiintunut kaikilla tarkastelluilla toimialoilla matkailu- ja ravintola-alaa lukuun ottamatta. Enää 25,3 prosenttia kaikista vastaajista arvioi työnantajansa taloustilanteen olevan huonompi kuin kolme kuukautta sitten, kun puolen vuoden takaisessa kyselyssä osuus oli 57,0 prosenttia.

Tästä huolimatta vastaajien omat näkymät ovat poikkeuksellisen heikolla tasolla. Kaupan alalla vain 8,6 prosenttia vastaajista uskoo oman taloustilanteensa parantuvan tulevan vuoden aikana. Osuus on alhaisin suhdannebarometrin historiassa.

”Esimerkiksi päivittäistavarakaupan myynti on kasvanut merkittävästi korona-aikana, mutta myyjät eivät ole päässeet osallisiksi hyvästä tuloksesta. Lisäksi monet erikoiskaupan toimijat ovat vähentäneet henkilökuntaa”, Toivanen selittää.

Positiivista kehitystä on nähtävissä sen sijaan kiinteistöpalvelualalla, jossa oma työpaikka koetaan aiempaa turvatummaksi. Vastaajista 50,0 prosenttia ei koe lainkaan työttömyyden uhkaa, ja poikkeuksellisen suuri osuus, 20,4 prosenttia kertoo myös, ettei heillä ole lainkaan taloushuolia.

Tiedot perustuvat PAMin tekemään kyselyyn, joka toteutettiin 1.–18.10.2020. Kyselyyn vastasi 792 PAMin jäsentä. PAM julkaisee suhdannebarometrin vuosineljänneksittäin.

4/2020

Tiedote 3.2.2021

PAMin suhdannebarometri: Matkailu- ja ravintola-alan tilanne jatkuu heikkona

Lähes kaikki matkailu- ja ravintola-alan vastaajat uskovat koronaepidemian heikentävän myyntiä tulevina kuukausina, mutta tilanteen uskotaan parantuvan tulevan vuoden aikana. Kiinteistöpalvelualalla on nähty käänne huonompaan, ja kaupan alan työmarkkinoiden tilanne koetaan poikkeuksellisen heikoksi.

Matkailu- ja ravintola-alan vastaajista 89,7 prosenttia arvioi Palvelualojen ammattiliitto PAMin uusimmassa suhdannebarometrissa koronaepidemian heikentävän työnantajansa myyntiä seuraavan kolmen kuukauden aikana. Alan vastaajista 34,9 prosenttia uskoo kuitenkin työnantajansa taloudellisen tilanteen parantuvan tulevan vuoden aikana, kun edellisessä kyselyssä vastaava osuus oli vain 10,4 prosenttia.

”Merkittävä osa vastaajista arvioi siis, että alan pohjakosketus on nyt koettu tai koetaan viimeistään lähikuukausina”, huomauttaa PAMin ekonomisti Olli Toivanen.

Suhdannebarometrissa selvitettiin jälleen myös pääasiallista syytä myynnin heikentymiseen koronaepidemian aikana. Matkailu- ja ravintola-alalla merkittävimpänä tekijänä nähdään edelleen hallituksen ja viranomaisten asettamat rajoitukset. Muiden toimialojen vastauksissa korostuu kuluttajien ja muiden yritysten heikentynyt taloustilanne. Valmiina vastausvaihtoehtoina valittavissa olivat näiden asiakkaiden kokemus palvelun turvallisuudesta sekä ongelmat logistiikkaketjuissa.

”Avoimet vastaukset kertoivat puolestaan muun muassa henkilöstö- ja opiskelijaravintoloiden tilanteesta, sillä useat matkailu- ja ravintola-alan vastaajat näkevät etätöiden ja -opiskelun merkittävimpänä myyntiä rajoittavana tekijänä”, Toivanen kertoo.

Kiinteistöpalvelualalla taloushuolet kasvussa, turvallisuusala sinnittelee

Edellisten kyselyiden perusteella epidemiasta kohtuullisen vähällä selvinneen kiinteistöpalvelualan vastaajien tilanne on heikentynyt nopeasti. Vain 4,3 prosenttia vastaajista kertoo työnantajayrityksen taloudellisen tilanteen parantuneen edellisen kolmen kuukauden aikana, kun edellisessä kyselyssä vastaava osuus oli 15,1 prosenttia.

Kiinteistöpalvelualan heikko kehitys heijastuu myös vastaajien omaan taloustilanteeseen. Vastaajista 36,6 prosenttia kertoo oman taloustilanteensa heikentyneen edellisen kolmen kuukauden aikana ja 30,4 prosenttia arvioi sen heikentyvän edelleen tulevan vuoden aikana. Lisäksi 38,7 prosenttia vastaajista kertoo huolien oman taloutensa suhteen lisääntyneen.

”Jo keväällä oli puhetta, että pääasiassa yrityksille myytäviin palveluihin keskittyvät toimialat reagoivat epidemiaan osin viiveellä”, Toivanen huomauttaa ja jatkaa

”Työtunnit palkansaajaa kohtaan laskivat kiinteistöpalvelualalla joulukuussa merkittävästi. Samalla lomautukset ovat kääntyneet jälleen kasvuun siivoojien ja kiinteistöhuollon työntekijöiden ammattiryhmissä.”

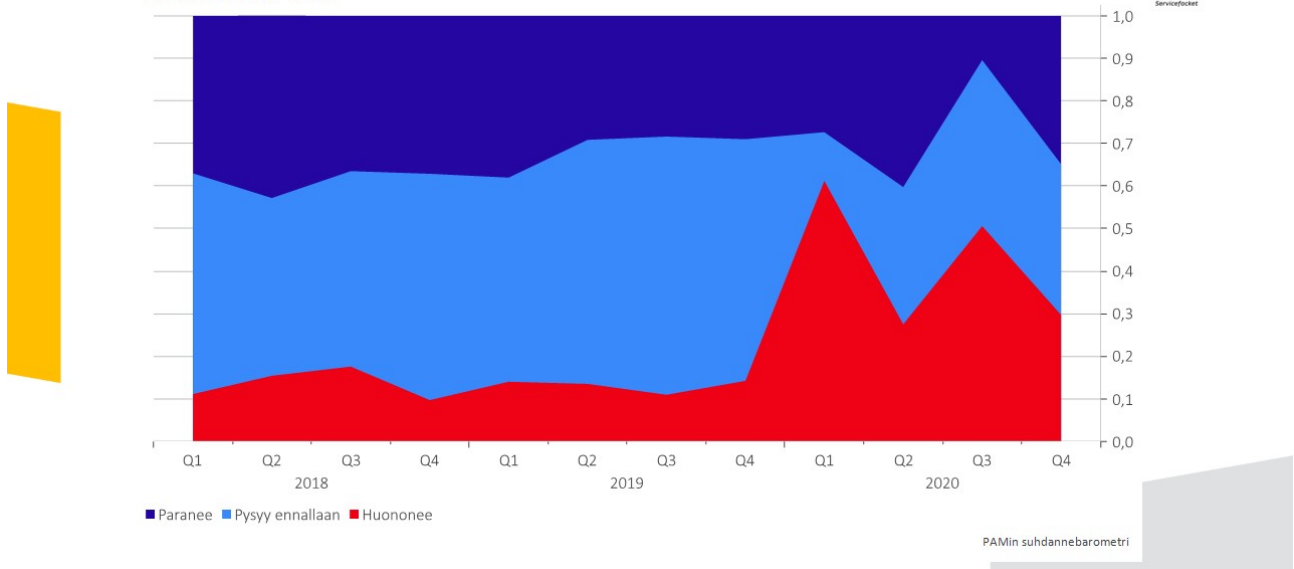
Turvallisuusalalla kehitys on sen sijaan ainakin olosuhteisiin nähden varovaisen myönteistä. Alan vastaajista 20,0 prosenttia kertoo työnantajan taloustilanteen parantuneen kolmen kuukauden takaiseen verrattuna. Osuus on korkein sitten epidemian alkamisen. Samalla 40,0 prosenttia vastaajista kertoo kuitenkin edelleen työnantajansa myynnin heikentyneen vuoden takaiseen verrattuna.

Kaupan työmarkkinatilanne koetaan aiempaa heikommaksi

Kaupan alan vastaajat kertovat työmarkkinanäkymiensä heikentymisestä. Matalin osuus alan vastaajista suhdannebarometrin historiassa, 8,6 prosenttia, arvioi löytävänsä tarvittaessa uuden työpaikan kuukauden sisällä.

”Työmarkkinatilanne on muuttunut myös hyvin pärjäävillä kaupan aloilla, kun esimerkiksi ravintola-alan työntekijöitä on siirtynyt kaupan alan tehtäviin osuuskauppojen sisällä. Kaupan alan työntekijät saattavat myös harkita työskentelyä useammilla eri aloilla, jolloin yleinen heikko työpaikkojen saatavuus heijastuu vastauksiin”, Toivanen pohtii.

Työnantajan taloudellinen tilanne seuraavat 12 kk, matkailu- ja ravintola-ala

Tiedot perustuvat PAMin tekemään kyselyyn, joka toteutettiin 11.–24.1.2021. Kyselyyn vastasi 800 PAMin jäsentä. PAM julkaisee suhdannebarometrin vuosineljänneksittäin.